

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА**

Кафедра прикладної економіки і міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

професор

Р. ШЕЛУДЬКО

«*21*»

серпня

2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС»**

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Факультет менеджменту і економіки

Харків – 2020

Робоча програма «Інтелектуальний бізнес» для здобувачів галузі знань 05 «Соціальні і поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка», «26» серпня, 2020 р. ____ с.

Розробник: Кучер Леся Юріївна, канд. екон. наук, с. н. с., доцент кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин.

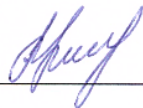
Робочу програму затверджено на засіданні кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин

Протокол від « 26 » серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри, д-р екон. наук, професор ХНАУ

Л. ЛОМОВСЬКИХ

«26» серпня 2020 р.

Схвалено методичною комісією факультету менеджменту і економіки

Протокол від «27» серпня 2020 р. № 2.

Голова навчально-методичної комісії
факультету менеджменту і економіки,
к. е. н., доцент

Ю. ФІЛІМОНОВ

© Кучер Л. Ю., 2020 р.

© ХНАУ, 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов’язкова	
Модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»		
Змістових модулів – 2		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120	Освітньо-професійна програма «Економіка»	2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи здобувача – 8			Лекції
		18 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	12 год.
		Самостійна робота	
		84 год.	98 год.
		Лабораторні:	
		-	-
	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інтелектуальний бізнес» є формування у студентів компетентностей (комплексу теоретичних знань і практичних умінь) щодо формування та управління інтелектуальним бізнесом, економічного обґрунтування напрямів його розвитку та забезпечення успішного функціонування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інтелектуальний бізнес» є:

- вивчення основних теоретико-методичних засад інтелектуального бізнесу як специфічного формату бізнесової діяльності;
- розкриття сутності та специфіки інтелектуальних продуктів;
- вивчення прийнятних бізнес-моделей і моделювання інтелектуального бізнесу;
- визначення ризиків інтелектуального бізнесу;
- розроблення моделей просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти повинні:

знати:

- основні теоретико-методичні засади інтелектуального бізнесу;
- сутність і специфіку інтелектуальних продуктів і процесу їх створення;
- законодавчу базу започаткування та ведення інтелектуального бізнесу;
- моделювання інтелектуального бізнесу;
- особливості управління інтелектуальним бізнесом;
- методи управління ризиками інтелектуального бізнесу;
- схеми й моделі просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів;

уміти:

- створювати та виявляти інтелектуальні продукти;
- визначати прийнятні бізнес-моделі інтелектуального бізнесу;
- застосовувати законодавчу базу для створення та ведення інтелектуального бізнесу;
- розробляти моделі мотивації для творчих колективів;
- визначати ризики інтелектуального бізнесу;
- виявляти та застосовувати основні тенденції та перспективи віртуалізації інтелектуального бізнесу.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність – визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності:

ЗКЗ. Здатність збирати та обробляти інформацію.

ЗК5. Здатність до креативної професійної діяльності.

ЗК13. Здатність працювати ефективно.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 4. Забезпечення власних інформаційних потреб.

СК 5. Підготовка та надання консультаційних послуг щодо діяльності підприємства.

СК 12. Аналіз ресурсів, процесів і результатів діяльності підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: взаємодія з економічними, правовими та технічними науками. Використовує результати наукових досліджень і збагачує власними категоріями такі дисципліни: інтелектуальну власність, корпоративне управління, економіку підприємства, економіку та організацію інноваційної діяльності тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наукові й нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу.

Тема 1. Теоретичні засади інтелектуального бізнесу

1. Основні поняття інтелектуального бізнесу.
2. Сутність таких категорій як: «інтелект», «інтелектуальна праця», «інтелектуальний ресурс», «інтелектуальний продукт», «інтелектуальний потенціал», «економіка знань», «людський ресурс», «інтелектуальний бізнес», «інтелектуальні моделі».
3. Історія розвитку інтелектуального бізнесу.

Тема 2. Інтелектуальні продукти: сутність і особливості створення

1. Види та результати інтелектуальної діяльності.
2. Загальна характеристика інтелектуальних продуктів: поняття, сутність, зміст.
3. Форменні інтелектуальні продукти та їх особливості.
4. Змістовні інтелектуальні продукти. Схеми і моделі просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів.

Тема 3. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні

1. Загальне законодавство України стосовно інтелектуального бізнесу.
2. Спеціальне законодавство в сфері інтелектуального бізнесу, у тому числі міжнародне законодавство.
3. Формування Концепції розвитку національної системи інтелектуального бізнесу.
4. Гармонізація національного законодавства з питань інтелектуального бізнесу з відповідними міжнародно визнаними нормами і правилами.

Тема 4. Моделювання інтелектуального бізнесу

1. Розвиток концепції моделювання інтелектуального бізнесу.
2. Принцип інтелектуального лідерства.
3. Стратегія блакитного океану.
4. Формування системи моделювання інтелектуальної мережі бізнес-процесів.

Тема 5. Управління інтелектуальним бізнесом

1. Поняття управління інтелектуальним бізнесом.
2. Основні принципи та функції управління інтелектуальним бізнесом.
3. Основні площини управління інтелектуальним бізнесом: управління результатами творчої діяльності, управління людьми, управління організаціями.
4. Механізм управління інтелектуальним бізнесом як механізм захисту прав інтелектуальної власності.

Тема 6. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу

1. Потреба в інформації на різних фазах і етапах розвитку інтелектуального бізнесу.
2. Бази і банки даних науково-технічної та ринкової інформатизації.
3. Патентно-інформаційне забезпечення діяльності сучасного інтелектуального бізнесу. Патентно-правова, патентно-технічна і патентно-економічна інформація.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти ведення інтелектуального бізнесу

Тема 7. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів

1. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів на індивідуальному і на мікроекономічному рівнях.
2. Поєднання самомотивації та зовнішніх мотиваторів творчої активності виробників інтелектуальних продуктів.
3. Зовнішня мотивація виробників інтелектуальних продуктів у формі адміністративного, економічного, соціального, морально-психологічного впливу.
4. Матеріальна та нематеріальна мотивація інтелектуальної активності.

Тема 8. Ризики інтелектуального бізнесу

1. Місце і роль ризиків в інтелектуальній діяльності.
2. Ризики учасників інтелектуального бізнесу та їх характеристики.
3. Основні фактори ризику, що виникають у процесі функціонування інтелектуального бізнесу.
4. Основні етапи управління ризиками.

Тема 9. Економічна безпека інтелектуального бізнесу

1. Поняття економічної безпеки інтелектуального бізнесу.
2. Складові економічної безпеки: фінансова, інтелектуальна, кадрова, техніко-технологічна, інформаційна, екологічна складова економічної безпеки інтелектуального бізнесу.
3. Організаційні та техніко-технологічні основи економічної безпеки інтелектуального бізнесу.
4. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки інтелектуального бізнесу.

Тема 10. Ведення інтелектуального бізнесу

1. Особливості заснування інтелектуального бізнесу
2. Реєстрація майна інтелектуального бізнесу.
3. Особливості захисту прав інвесторів інтелектуального бізнесу.
4. Процедура закриття інтелектуального бізнесу.
5. Соціальна відповідальність інтелектуального бізнесу.

Тема 11. Віртуалізація інтелектуального бізнесу

1. Поняття віртуалізації як процесу ведення інтелектуального бізнесу.
2. Віртуальний офіс як технологія віртуалізації.
3. Хмарні технології в інтелектуальному бізнесі.
4. Інтернет-представництво інтелектуального бізнесу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма навчання					Заочна форма навчання				
	усьо- го	у тому числі				усьо- го	у тому числі			
		л	с-п	інд.	с.р.		л	с-п	інд.	с.р.
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Наукові й нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу										
Тема 1. Теоретичні засади інтелектуального бізнесу	11	2	2	-	7	9	-	-	-	9
Тема 2. Інтелектуальні продукти: сутність й особливості створення	12	2	2	-	8	12	2	2	-	8
Тема 3. Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні	11	2	2	-	7	11	2	-	-	9
Тема 4. Моделювання інтелектуального бізнесу	10	-	-	-	10	9	-	-	-	9
Тема 5. Управління інтелектуальним бізнесом	11	2	2	-	7	13	2	2	-	9
Тема 6. Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу	11	2	2	-	7	11	-	2	-	9
Разом за змістовим модулем 1	66	10	10	-	46	65	6	6	-	53
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти ведення інтелектуального бізнесу										
Тема 7. Мотивація виробників інтелектуальних продуктів	10	-	-	-	10	9	-	-	-	9
Тема 8. Ризики інтелектуального бізнесу	11	2	2	-	7	11	-	2	-	9
Тема 9. Економічна безпека інтелектуального бізнесу	11	2	2	-	7	11	2	-	-	9
Тема 10. Ведення інтелектуального бізнесу	11	2	2	-	7	13	2	2	-	9
Тема 11. Віртуалізація інтелектуального бізнесу	11	2	2	-	7	11	-	2	-	9
Разом за змістовим модулем 2	54	8	8	-	38	55	4	6	-	45
Усього годин	120	18	18	-	84	120	10	12	-	98
Модуль 2										
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	18	18	-	84	120	10	12	-	98

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади інтелектуального бізнесу	2
2	Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні	2
3	Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу	2
4	Економічна безпека інтелектуального бізнесу	2
	Разом	8

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтелектуальні продукти: сутність й особливості створення	2
2	Управління інтелектуальним бізнесом	2
3	Ризики інтелектуального бізнесу	2
4	Ведення інтелектуального бізнесу	2
	Разом	8

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кожен студент за однією з нижче перелічених тем готує доповідь, кросворд, пише тези або статтю. Крім того, виступає з доповіддю на науково-практичній конференції		
1	Теоретичні засади інтелектуального бізнесу	7
2	Інтелектуальні продукти: сутність й особливості створення	8
3	Нормативно-правові засади інтелектуального бізнесу в Україні	7
4	Моделювання інтелектуального бізнесу	10
5	Управління інтелектуальним бізнесом	7
6	Інформаційне забезпечення інтелектуального бізнесу	7
7	Мотивація виробників інтелектуальних продуктів	10
8	Ризики інтелектуального бізнесу	7
9	Економічна безпека інтелектуального бізнесу	7
10	Ведення інтелектуального бізнесу	7
11	Віртуалізація інтелектуального бізнесу	7

9. Індивідуальні завдання

Тематика індивідуального науково-дослідного завдання відповідає змісту дисципліни. Студенти обирають актуальне питання функціонування сфери інтелектуального бізнесу й за допомогою офіційних статистичних даних та монографічних досліджень здійснюють дослідження щодо стану питання, яке вивчається.

10. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Інтелектуальний бізнес» використовують такі методи навчання:

I. Інформаційно-презентативні:

- 1) усні: лекція, міні-лекція, розповідь, пояснення;
- 2) письмові: конспект, план, тези, цитати, графіки, схеми, реферат, звіт;
- 3) наочно-усні: демонстрація, слайди, відео.

II. Алгоритмічно-дійові:

- 1) діалогічні: бесіда, дискусія, консультація, тестування, семінари, питання-відповіді;
- 2) предметно-групові: питання, задачі;
- 3) групові: робота в малих групах, мозковий штурм, рольові ігри, конференції, круглі столи.

III. Самостійно-пошукові:

- 1) самостійна робота: питання, задачі, тестування.

11. Методи контролю

Під час вивчення курсу «Інтелектуальний бізнес» студент має брати активну участь в обговоренні програмних питань на практичних заняттях.

Поточний контроль знань студентів здійснюють за трьома напрямками:

I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання;

III – контроль за виконанням модульних завдань.

Проміжний контроль за опануванням дисципліни здійснюють за спеціально розробленими завданнями теоретичного та практичного характеру, які оцінюють за 100-бальною системою по кожному з модулів.

Підсумковий контроль, який здійснюють у кінці вивчення курсу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 45 %						Змістовий модуль 2 35 %						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5		
6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Навчальний процес під час підготовки магістрів зі спеціальності 051 «Економіка» забезпечується текстами лекцій, методичними розробками з організації самостійної роботи.

1. Текст лекцій з дисципліни «Інтелектуальний бізнес» (ел. варіант);
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Інтелектуальний бізнес»;
3. Інтелектуальний бізнес: методичні рекомендації щодо практичних занять і самостійної роботи для студентів спеціальності 051 «Економіка».

12. Рекомендована література

Базова

1. Іванова В.В. Інтелектуальний бізнес: підручник. Суми: Університетська книга, 2018. 327 с.
2. Саблук П. Т., Шпикуляк О. Г., Курило Л. І. та ін. Інноваційна діяльність в аграрній сфері: інституціональний аспект: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2010. 708 с.
3. Курило Л. І. Інтелектуальний капітал в аграрній сфері економіки: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2012. 322 с.
4. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність: навч. посібник. Київ: НТУУ «КПІ», 2012. 238 с.
5. Провайдинг інновацій: підручник / за заг. ред. М. П. Денисенка. Київ: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. 448 с.
6. Володін С. А. Концепція інноваційного провайдингу на наукоємному ринку АПК. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2005. 70 с.
7. Володін С. А. Наукові основи інноваційного провайдингу на прикладі наукоємної сфери АПК. Київ: Дія, 2006. 112 с.
8. Конов Ю. П., Гончаренко Л. П. Рынок интеллектуальной собственности: учебник. Москва: Экономика, 2010. 539 с.
9. Олехнович Г. И. Интеллектуальная собственность и проблемы ее коммерциализации. Минск: Амаффея, 2005. 128 с.
10. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / за заг. ред. к. е. н. М. В. Паладія. Київ: ТОВ «Альфа-ПІК», 2004. 56 с.

Допоміжна

1. Захарчук О. В. Оцінка вартості сорту рослин як об'єкта інтелектуальної власності. *Економіка АПК*. 2013. № 2. С. 86–93.
2. Єрємєєва А. В. Інтелектуальний капітал у розвитку аграрного сектору економіки. *Економіка АПК*. 2013. № 11. С. 118–124.
3. Шпикуляк О. Г. Інтелектуальний капітал як інститут економіки знань. *Економіка АПК*. 2010. № 11. С. 142–147.
4. Чухно А. А. Інтелектуальний капітал : сутність, форми і закономірності розвитку. *Економіка України*. 2002. № 11. С. 48–55, № 12. С. 61–67.
5. Курило Л. І. Формування інтелектуального капіталу в аграрній сфері : теоретичний аспект. *Економіка АПК*. 2014. № 8. С. 5–12.
6. Бутнік-Сіверський О. Б. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект.

Інтелектуальний капітал. 2002. № 1. С. 16–27.

7. Бутнік-Сіверський О. Б. Евристика в інтелектуальній економіці або формування системи інноваційного підприємництва. *Інтелектуальна власність*. 2005. № 8. С. 29–34.

8. Зинов В., Сафарян К. Интеллектуальный капитал как базовая характеристика стоимости бизнеса. *Інтелектуальна власність*. 2001. № 5–6. С. 23–25.

9. Bezus R. M., Lebid O. V. Virtual communications and their influence on efficiency of an activity of agricultural entities. *Ekonomika APK*. 2014. № 11. Р. 68–77.

10. Уткіна Г. А. Тріада «знання – інформація – нові знання» як базовий вектор розвитку сучасного суспільства. *Економіка АПК*. 2014. № 4. С. 65–69.

11. Шпикуляк О. Г., Курило Л. І., Удовиченко С. М. Інституційно-правове забезпечення інноваційної діяльності та формування інтелектуального капіталу в аграрній сфері. *Економіка АПК*. 2011. № 6. С. 104–111.

12. Білоус О., Ярова Н., Гузенко І. Міжнародний маркетинг у сфері торгівлі інтелектуальним продуктом. *Вісник НАН України*. 2002. № 5. С. 9–19.

13. Федотов С. В. Проблемы коммерциализации интеллектуальных продуктов / С. В. Федотов [и др.] // Биржа интеллектуальной собственности. – 2011. – № 2. – С. 27–40.

14. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність : креативи метафізичного пошуку : монографія / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. – К. : Знання, 2008. 687 с.

15. Цибульов П. М. Комерціалізація результатів науково-дослідних робіт. URL: ttb.kpi.ua/ua-s/publications/.

16. Курило Л. І., Павлоцька Т. П. Договірні відносини у сфері інтелектуальної власності. *Економіка АПК*. 2012. № 12. С. 119–124.

17. Правдюк М. В. Нормативно-правова база інноваційної діяльності та трансферу технологій в Україні. *Інноваційна економіка*. 2012. № 2. С. 192–199.

18. Курило Л. І., Павлоцька Т. П. Інтелектуальна праця як фактор людського розвитку. *Економіка АПК*. 2011. № 12. С. 127–132.

19. Кучер А. В. Коммерциализация интеллектуальной собственности как одно из направлений развития интеллектуального бизнеса в аграрной сфере. *Аграрная экономика*. Минск. 2014. № 11. С. 54–58.

20. Литвинчук І. Рефреймінг моделей специфікації прав інтелектуальної власності в агробіоекономіці (інституціональний аналіз). *Agricultural and Resource Economics*. 2017. Vol. 3. No. 3. Рр. 75–89.

Інформаційні ресурси

1. Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК». URL: <http://eapk.org.ua>.

2. Журнал «Теорія і практика інтелектуальної власності». URL: <http://www.ndiiv.org.ua/ua/zhurnal-teorija-i-praktyka-intelektualnoji-vlasnosti.html>.

3. Журнал «Інтелектуальна власність». URL: <http://www.intelvlas.com.ua/last>.

4. Журнал «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua>.